

ERİŞİLEBİLİRLİK

Erişilebilirlik, binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını ifade etmektedir.

2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı engelliler hakkında kanunun geçici maddesine göre engellilerin erişilebilirliğiyle ilgili düzenlemelerin “7 yıl” içinde yapılması gerekiyordu. Daha sonra kanunda yapılan değişikliklerle bu süre bir yıl daha uzatılarak yani “8 yıl” olarak değişti ve süre 2013’e uzatıldı.

Yine aynı kanunla yapılan değişikliklerle eklenen maddelere göre ise denetleme yapmaya yetkili kamu kuruluşları (Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri), yaptıkları denetlemelerinde eksikliklerini tespit ettikleri kurumlara bu eksikliklerini tamamlamaları için iki yılı geçmemek üzere süre verebiliyor, hale geldi. Bu hükme göre 2015 yılının Temmuz ayında verilecek bir ek süre kalmayacaktır. Bu süreye kadar tüm “kamu kurumların” engellilerin erişilebilirliğine uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

MEMURİYETLE İLGİLİ HAKLAR

Engellilik hali sağlık kurulu raporu ile belirlenen engelli bireylerin ve ailesinde bakmakla yükümlü engelli yakını bulunan bireylerin sahip olduğu memuriyet hakları aşağıda belirtilmiştir.

657 Madde 53 Kurum ve kuruluşlar toplam çalışan personelin %3 ‘ü oranında engelli personel çalıştırmak zorundadır.

657 Madde 72 Kendisi, eşi ya da birinci derece akrabası olan, bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların, engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme(tayin) talepleri karşılanır.

Madde 100, Günlük mesai başlama ve bitiş saatleri, merkezde Başbakanlık Devlet Personel Teşkilatı, illerde de valiler tarafından tespit edilse de, engelliler için; engel durumu ve hizmet gerekleri göz önünde bulundurularak mesai saatleri merkezde üst yönetici, taşrada mülki amir tarafından farklı olarak belirlenebilir.

657 Madde 101 Engelli memurlara isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası verilemez.

657 Madde 104 Memurlara, en az yüzde 70 oranında engelli ya da süregelen hastalığı olan çocuğunun hastalanması halinde hastalık raporuna dayalı olarak anne veya babadan sadece birinin kullanması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler halinde on güne kadar mazeret izni verilir.

657 Madde 39 Devlet memurlarının hayatını başkasının yardım veya bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede engelli olduğu sağlık kurulu raporu ile tespit edilen eşi, çocukları ile kardeşlerinin, memuriyet mahalli dışında resmi veya özel eğitim ve öğretim kuruluşlarında eğitim ve öğretim yapacaklarının özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından belgelendirilmesi halinde, ilgilinin talebi üzerine eğitim ve öğretim kuruluşlarını bulunduğu il veya ilçe sınırları dahilinde kurumunda bulunan durumuna uygun boş bir kadroya ataması yapılır.

Sürekli bakıma muhtaç oranda engelli çocuğu bulunan annelerin, 28 Eylül 2008 tarihinden sonraki kalan sigortalılık süresinden dörtte bir oranında indirim yapılır. Emeklilik yaş sınırında da bu uygulama değişiklik yaratır.

Şubat 2011’de çıkan Torba Kanunda yer alan refakat izninden “bir kişinin sürekli bakımına muhtaçtır” ibareli sağlık kurul kararı ile engelli çocuğu olan memurlar da yararlanır. Bu sağlık kurul raporları sürekli kullanılan sağlık raporlarından farklıdır ve salt izin amaçlı doktorun uygun gördüğü hallerde çıkarılabilmektedir. Doktor tarafından “bir kişinin refakatli bakımına muhtaç olduğu “ hakkında sağlık raporu verilirse yararlanır. Refakat izninde 3 aylık ücretli izin kullanılabilir. Gereği halinde bir kat uzatılabilir ve bu izin amir insiyatifine bırakılmamıştır. Sağlık kurulu kararı çıktığı gün izin başlar. Muvazzaf askeri personel için de refakatçi izni uygulaması Temmuz 2012 ‘ de 3 ay ile sınırlandırılmış, bu iznin devamında 6 ay aylıksız izin hakkı verilmiştir. (29 Ağustos 2013 tarihli Türk Silahlı Kuvvetleri İzin Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik)

2002/58 nolu genelge, madde 3 10-16 Mayıs Engelliler Haftasının ilk günü ve 3 Aralık Dünya Engelliler Gününde kamu personeli tüm engelliler idari izinli sayılır. Olumsuz hava koşulları nedeniyle valiliklerce okulların tatil edilmesi halinde, aynı bölgedeki engelli kamu personeli de herhangi bir talep ya da talimat olmaksızın idari izinli sayılır.

İSTİHDAMA YÖNELİK HAKLAR

Engelli bireylerin topluma ve çalışma hayatına kazandırılması için kimi yasal haklar düzenlenmiştir. Uygulamada olan kimi yasal haklar aşağıdaki gibidir.

Engelli bireyler için Milli Eğitim Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından mesleki rehabilitasyon ve eğitim programları geliştirilir. (5378 md.13)

İş başvurusu, işe alım, çalışma saatleri, istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları da dahil, hiçbir konuda bireyin engeline yönelik ayrımcı uygulamada bulunulmaz. Engelli bireylerin istihdam edildiği korumalı iş yerleriyle ilgili usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılan ortak yönetmelikle düzenlenir. (5378 md.14)

4857 sayılı iş kanunu kapsamındaki işyerlerinde işverenler elli ve üstü iş çalıştırdıkları iş yerlerinde %3, kamu iş yerlerinde de %4 engelli işçiyi koşullarına uygun işlerde

çalıştırmakla yükümlüdür. İşverenin birden çok iş yeri olması halinde, çalıştırma yükümlülüğü bulunan engelli personel sayısı, toptan çalışan işçi sayısına göre belirlenir.

İşveren, yükümlü olduğu sayıdan daha fazla engelli personel çalıştırırsa veya yükümlü olmamasına rağmen engelli personel çalıştırırsa işveren tarafından ödenen sigorta priminin %50'si devlet tarafından karşılanır.

ENGELLİLERE YÖNELİK VERGİ MUAFİYETLERİ

Sağlık kurulu raporu ile engelli olduğu belirlenen bireylere yönelik yasal düzenlemelerle kimi vergi muafiyetleri uygulanmaktadır. Bu muafiyetler ve yararlanma koşulları aşağıda belirtilmiştir.

-Gelir vergisi

-Engelli olmaya bağlı gelir vergisi indiriminden;

-engelli hizmet erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan hizmet erbabı,

-engelli serbest meslek erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı,

-Basit usulde vergilendirilenlerden tüccar ve ücretli duruma girmeksizin, imalat, tamirat ve küçük sanat işleri ile uğraşan engelli vatandaşlar yararlanabilir.

Gelir vergisi indiriminden yararlanabilmek için engelli hizmet erbabı vatandaşın, nüfus kâğıdı örneği ve çalıştığı iş yerinden alacağı hizmet erbabı olduğunu gösterir belgeyle birlikte illerde Defterdarlık Gelir Müdürlüğü'ne, bağımsız vergi dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne, diğer ilçelerde ise Mal Müdürlüğüne başvurması gerekir.

Gelir vergisinden faydalanmak isteyen vatandaşların hazırlaması gereken evraklar;

Engelli hizmet erbabı için,

-işyerinden alacağı hizmet erbabı olduğunu gösteren belge

-nüfus cüzdanı örneği

-3 adet vesikalık fotoğraf

-başvuru dilekçesi

Hizmet erbabının bakmakla yükümlü olduğu engelli kişiler için;

-işyerinden alacağı hizmet erbabı olduğunu gösteren belge

-engelli kişi veya kişilerin nüfus cüzdanı örneği

-3 adet fotoğraf

-başvuru dilekçesi

-engelli kişiye bakmakla yükümlü olduğunu gösteren belge

Engelli serbest meslek erbabı için;

- Vergi kimlik numarasını gösteren belge

- Nüfus cüzdanı örneği

- 3 adet vesikalık fotoğraf

- Başvuru dilekçesi

Serbest meslek erbabının bakmakla yükümlü olduğu kişiler için;

-serbest meslek erbabının vergi kimlik numarasını gösteren belge

-engelli kişi veya kişilerin nüfus cüzdanı örneği

-3 adet vesikalık fotoğraf

-engelli kişiye bakmakla yükümlü olduğunu gösteren belge

-başvuru dilekçesi

Basit usulde vergilendirilen engelliler için;

-vergi kimlik numarasını gösteren belge

-nüfus cüzdanı örneği

-3 adet vesikalık fotoğraf

-başvuru dilekçesi

Emlak Vergisi

Engelli bireyin 200 metre kareden küçük bir tane konutu (ve işyeri) varsa, emlak vergisi ödemez. Bireyin birden çok konutu olması durumunda; metre karesi büyük olan konutun (ve işyerinin) vergisini ödemekle yükümlüdür. (5378 sk. Md. 22)

Gümrük Vergisi

Engellilerin kullanımına yönelik özel yapılmış olan araç gereçlerden gümrük vergisi alınmaz. Gümrük vergisinden muaf, engellilere yönelik hazırlanmış araç gereçleri, engellinin kendisi bizzat getirebileceği gibi, engellilere yardım sağlanması amacıyla çalışan sivil toplum örgütleri ve sağlık bakanlığı tarafından yetki verilmiş kurum ve kuruluşlar da bu araç gereçleri gümrük vergisi ödemededen getirebilir.

İşitme-görme – fiziksel ve zihinsel engellilerin eğitim ve gelişimlerine yönelik yayınlar, teknolojik aletler, ortopedik cihazlar, vücut bütünlüğünü sağlamak amacıyla vücut üstünde taşınan ya da vücut içine yerleştirilen cihazlar, cihazların kullanımını sağlayacak yedek parçalar, eğlence merkezlerine yönelik özel oyun ekipmanları gümrük vergisinden muafır.

Gümrük vergisi muafiyetinden yararlanmak için talepler, eşyanın getirildiği Gümrük İdaresine yapılır.

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Engel derecesi %90'ı aşan engelli vatandaşların herhangi mekanik bir ilave ya da tadilat yapmasına gerek olmadan yurt içi ya da yurt dışından aldıkları taşıt araçlar özel tüketim vergisinden muafır.

ÖTV'den faydalanmak için engel sebebi bir önem teşkil etmez. İşitme-görme-fiziksel-konuşma ve zihinsel engelliler yasadan faydalanarak ÖTV'den muaf tutulur.

ÖTV muafiyetinden faydalanmak için aracın sıfır kilometre araç olması ve alındıktan sonra 5 yıl satışının yapılmaması gerekir. 2.el araçlarda ÖTV muafiyeti söz konusu değildir.

Araçların teknik özelliklerinden kaynaklanan farklı işleyişlerle ilgili araç alınan firma sorumlularından bilgi alınabilir.

Katma Değer Vergisi (KDV)

Engellilerin kullanımına uygun araçlarda, katma değer vergisine yönelik bir farklılık bulunmamaktadır. Taşıtlar katma değer vergisine tabidir.

EĞİTİM HAKLARI

Özel eğitime erken yaşlarda başlamak esastır. Özel eğitime ihtiyaç duyan engelli çocuklar için zorunlu öğrenim aralığı, okul öncesi eğitimi de kapsayacak şekilde 3-14 yaş arasındır.

Okul dönemindeki engelli çocukların eğitim hayatına katılımını arttırmak için düzenlenmiş ve hâlihazırda uygulamada olan kimi eğitim hakları aşağıdaki gibidir.

REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ'NE BAŞVURU

Özel eğitim sürecini başlatmak için, tam teşekküllü devlet hastanelerinin sağlık kurullarından Engelli Sağlık Kurulu Raporu alınır. Engelli Sağlık Kurulu raporu ile ikamet edilen ilçedeki Rehberlik Araştırma Merkezi'ne (RAM) başvuru yapılır. İkamet edilen ilçede Rehberlik Araştırma Merkezi yoksa en yakın ilçedekine başvuru yapılır.

Rehberlik Araştırma Merkezi'nde (RAM), engelli bireyin gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik yeterliliklerini tespit etmeye yönelik eğitsel değerlendirme ve tanılama gerçekleştirilir. Bu işlemin gerçekleştirilmesi için Rehberlik Araştırma Merkezi'ne başvururken; engelli bireyin velisinin ya da devam ettiği okul yönetiminin yazılı başvurusu engelli bireyin bireysel gelişim raporu, ikametgâh belgesi ve engelli sağlık kurulu raporu gerekir.

ÖZEL EĞİTİM ÜCRETİ

Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından özel eğitime ihtiyaç duyduğu belirlenen tüm engelli bireylerin yararlandığı eğitim sürecine alt ücretin belirli bir kısmı Bütçe Uygulama Talimatı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından özel eğitim hizmeti veren kuruma ödenir.

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINA ULAŞIM

Eğitim alan öğrencilerin ulaşimleri ücretsiz sağlanmaktadır. Engelli öğrencilerin okumaya teşvik edilmesi amacıyla "Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Okullara ve Kurumlara Erişiminin Ücretsiz Sağlanması Projesi" geliştirilmiştir. Bu proje kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki; Görme Engelliler Okulları, Özel Eğitim sınıfları, Özel Eğitim Okulları Bünyesindeki Anasınıfları, Uyum Güçlüğü Olanlar Okulu, Zihinsel Engelliler Okulu, Otistik Çocuklar Eğitim- İş Eğitim Merkezleri, Ortopedik Engelliler Okulları ve İşitme Engelliler Okulları'nda eğitim gören , zorunlu eğitim yaş aralığındaki engelli çocukların okullarına ücretsiz servisi sağlanmaktadır.

ENGELLİ BİREYLER İÇİN ÜNİVERSİTE SÜRECİ

Üniversite sınavına girişlerde engelli öğrenciler için fiziksel düzenlemeler dikkate alınır. Engel türüne göre uygun düzenlenmiş sınav salonu, ek süre, yardımcı refakatçi gibi kolaylıklar sağlanır. Engelli öğrencinin engeline uygun koşulları tespit amacıyla sınav öncesinde Yüksek Öğrenim Kurumu öğrenciyi arayarak bilgilendirme yapar.

Üniversitelerde hizmet veren Engelliler Danışma ve Koordinasyon Birimleri, engelli öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırıcı tedbirler almak ve düzenlemeler yapmak üzere çalışır.

Kredi Yurtlar Kurumu, %40 ve üzeri engel durumu belgelenmesi halinde, yurda yerleştirme ve burs olanaklarıyla ilgili öncelik sağlamaktadır.

SAĞLIK ALANINDA HAKLAR

Engelli bireylerin ya da bakmakla yükümlü olduğu engelli bir yakını bulunan vatandaşların, engellilere yönelik haklardan yararlanabilmesi için öncelikli olarak durumlarını belirtir sağlık kurulu raporu almaları gerekmektedir. Sağlık kurulu raporunun nasıl alınacağı ve diğer sağlık işlemleriyle ilgili bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Sosyal güvencesi bulunan engelli bireylerin sağlık işlemleri (tedavi-muayene-ilaç-tetkik-ortez-protez vb.) bağlı buldukları sosyal güvenlik kurumu tarafından katkı payı alınarak karşılanmaktadır. Sosyal güvencesi bulunmayan engelliler, ücretsiz sağlık hizmeti alabilmek için, ikamet ettikleri ilçedeki Kaymakamlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma üzerinden bakımlarını karşılayabilirken; 18 yaşını doldurmuş erkeklerin ücretiz sağlık hizmetinden faydalanabilmeleri için Genel Sağlık Sistemine (GSS) kayıtlı olması gerekir. İşlemler, Kaymakamlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yürütülür. 2022 sayılı kanun üstünden Engelli Aylığı alma kriterlerine uygun engelli vatandaşlar, yeşil kart haklarından da faydalanmaktadır.

ENGELLİ SAĞLIK KURULU RAPORU ALMA İŞLEMLERİ

Engelli Sağlık Kurulu Raporu, tam teşekküllü devlet hastanelerinin sağlık kurullarından alınır. Rapor almak için engelinin veli ya da vasisi, kendisi ve raporu isteyen kurum başvuruda bulunabilir. Engelli birey rapor almak için bizzat başvurabileceği gibi, kamu kurumlarından yapılacak sevk ile de başvuru yapabilir.

Engelli Sağlık Kurulu Raporu başvurusunda; sağlık kurulundan verilen talep dilekçesi, kimlik fotokopisi ve 5 adet vesikalık fotoğraf gerekir.

Engellilere verilecek sağlık kurulu raporu hakkında yönetmelikte belirtildiği üzere, raporlar kurum müracaatı ise 3 nüsha, bireysel müracaatsa 2 nüsha olarak hazırlanır ve başhekim tarafından onaylanır. Raporun bir nüshası ilgili kişiye verilir, bir nüshası raporu isteyen kuruma gönderilir ve bir nüshası da gerektiğinde belgelemek için raporu veren sağlık kurumunda saklanır. (Md.14.)

Engelli Sağlık Kurulu raporunun sürekli olup olmadığı, süreli raporların da geçerlilik süresi raporda belirtilir. Süreli raporların süresinin bitmesiyle sağlık kurulu tarafından yeniden değerlendirme yapılır. (Md.13)

Engelli bireyin kendisi, veli ya da vasisi veya engelli sağlık kurulu raporunu isteyen kurum itiraz edebilir. İtiraz işlemi için, engelli sağlık kurulu raporu ve itiraz dilekçesi ile İl

Sağlık Müdürlüğüne başvurmak gerekir. İtiraz başvurusu sonrasında, engelli birey İl Sağlık Müdürlüğüne, engelli sağlık kurulu raporu vermeye yetkili başka bir hastaneye gönderilir. Her iki hastanede de düzenlenen raporların aynı olması halinde, rapor kesinleşir. Raporlar arasında farklılık olması halinde, engelli birey Sağlık Bakanlığınca belirlenmiş hakem hastaneye yönlendirilir, hakem hastanenin engelli sağlık kurulu tarafından verilen rapor kararı kesinlik taşır.

ENGELLİ SAĞLIK KURULU RAPORU ALINACAK HASTANELER

İzmir’de engelli sağlık kurulu raporu alınacak hastaneler aşağıda listelenmiştir.

İzmir Kuzey Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Özürlü Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları

- Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Karşıyaka Devlet Hastanesi
- Nevvar Salih İşgören Alsancak Devlet Hastanesi
- İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Aliağa Devlet Hastanesi
- Bornova Türkan Özilhan Devlet Hastanesi
- Buca Seyfi Demirsoy Devlet Hastanesi
- Foça Devlet Hastanesi
- Menemen Devlet Hastanesi
- Dr. Faruk İlker Bergama Devlet Hastanesi

İzmir Güney Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Özürlü Sağlık Kurulu Raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları

- İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- İzmir Bozyaka Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Bayındır Devlet Hastanesi
- Alper Çizgekanat Çeşme Devlet Hastanesi
- Ödemiş Devlet Hastanesi
- Nejat Hepkon Seferihisar Devlet Hastanesi
- Tire Devlet Hastanesi
- M. Enver Şenerdem Torbalı Devlet Hastanesi
- Urla Devlet Hastanesi

Engele Yönelik Araç Gereçler

Engele yönelik araç gereç temin edecek maddi olanakların olmaması halinde, ilçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına başvuru yapılır. Ayrıca engelli alanında hizmet

veren dernek ve vakıflarla da iletişime geçilebilir. Engelli vatandaşın tekerlekli sandalye ve işitme cihazı gibi araçları karşılayacak sosyal güvencesi yoksa Kaymakamlık ve Valiliğe yapılacak talep başvurusu sonrasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından karşılanır.

Hastalık nedeniyle sürekli hasta alt bezi kullanması hastane raporuyla ispatlanan vatandaşlara Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından aylık periyotlarla fatura bedelleri ödenir.

ENGELLİLERE YÖNELİK MADDİ DESTEK MEKANİZMALARI

Engelli bireyler ve ailelerini de kapsayan şekilde hizmet veren maddi destek mekanizmaları; Evde Bakım Ücreti, Engelli Aylığı ve Muhtaç Aylığı olarak üç kategoride işlemektedir. Bu maddi destek mekanizmalarının içerikleri ve yararlanma koşulları aşağıda belirtilmiştir.

Evde bakım ücreti, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından koşulları uyan engelli bireylere yönelik bir hizmettir.

Evde bakım ücreti hizmetinden yararlanmak için; %60 ve üzeri AĞIR engelli olduğunu belirtir sağlık kurulu raporu ve aynı hanede yaşayan bireylerin gelir toplamının, evde yaşayan kişi sayısına bölündüğünde asgari ücretin üçte birinden fazla olmaması gerekmektedir.

Evde bakım ücreti aylık periodlarla ödenmektedir. Evde bakım ücreti için başvurular, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına yapılır.

Engelli Aylığı 2022 sayılı “65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında kanun” un ilgili maddelerine istinaden ihtiyaç halindeki engelli vatandaşlara bağlanan aylıktır.

Engelli aylığını 18 yaşından büyük engelli bireyler ve 18 yaşından küçük, kanunen bakmakla yükümlü olduğu engelli birey bulunan vatandaşlar alabilir.

Engelli aylığından faydalanabilmek için, hastaneden alınan engelli sağlık kurulu raporunda engel yüzdesinin %40 ve üzeri olması, aynı zamanda herhangi bir geliri bulunmayan veya aylık ortalama gelirin kanunla belirtilen muhtaçlık sınırının altında olması gerekmektedir.

Engelli aylığına başvuru sırasında; başvuru formu, vasilik kararı (başvurunun vasi tarafından yapıldığı hallerde) , Türkiye İş Kurumuna başvuru yapıldığına dair belge (18 yaşından büyük engelliler için), engelli sağlık kurulu raporunun hazır olması gerekir.

Engelli aylığı üç aylık periodlarla ödenmektedir. Engelli aylığı için başvurular Kaymakamlık’ a (Mal Müdürlüğü veya Defterdarlık) yapılır.

Muhtaç aylığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından koşulları uyan engelli bireylere yönelik bir hizmettir. Muhtaç aylığından, 18 yaşından büyük engelli bireyler ve 18 yaşından küçük engelli çocuğu bulunan anne-babalar faydalanabilir.

Muhtaç aylığı alabilmek için; yetkili hastaneden alınmış engelli sağlık kurulu raporunda özür oranını %40 (kırk) ve üzeri olması, başvuranın herhangi bir sosyal güvencesinin, gelirin ya da aylığının bulunmaması, hakkında bakım kararı uygulanmıyor olması, eğer geliri varsa aylık ortalama gelirin muhtaç aylığı sınırını geçmemesi gerekir.

Muhtaç aylığı başvurmak isteyen vatandaşların engel raporu ve muhtaç aylığı başvuru formunu doldurarak Vakıflar Bölge Müdürlüğüne başvurması gerekmektedir. Başvurular, şahsen, posta yoluyla ya da internet üzerinden gerçekleştirilebilir. Muhtaç aylığı, aylık periodlar halinde ödenir.

EHLİYET ALMA PROSEDÜRÜ

Engelli kullanımına uygun motosiklet ve otomobil kullanmak için engelli bireylerin H tipi ehliyet almalıdır. H sınıfı ehliyet alabilmek için “özel tertibatlı araç kullanabilir” ibaresi bulunan sağlık kurulu raporuyla sürücü kursuna başvurmak gerekir. H sınıfı ehliyet kursuna başvuran bireyler motor dersinden muaf olup sadece ilk yardım ve trafik derslerinden sınava girerler.

Tek gözü olan engelli bireyler de, “Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayeneye Dair Yönetmelik’ te belirtilen usul ve esaslar dahilinde ehliyet başvurusunda bulunabilir.

ENGELİLERE YÖNELİK İNDİRİMLER

Engellilere yönelik hak ve hizmetlerden yararlanabilmek için, Engelli Kimlik Kartı’na sahip olmak gerekmektedir. Engelli Kimlik Kartı; Engellilere Kimlik Kartı Verilmesine Dair Yönetmelik” doğrultusunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilmektedir.

Müze ve ören yerlerine, doğal parklara, milli parklara, Engelli Kimlik Kartını göstermek suretiyle giriş ücretsizdir.

6495 sayılı kanun ve “Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği” ne göre; %40 ve üzeri engeli olan vatandaşlar ile ağır engelli vatandaşların kendileri ve refakatçileri şehir içi toplu taşıma imkânlarından ücretsiz olarak faydalanabilmektedir.

Ücretsiz toplu taşıma hizmetinden faydalanabilmek için; İzmir Büyükşehir Belediyesi Engelli Hizmet Masası’na başvurmak gerekir.

Engelli Kimlik Kartına sahip %40 ve üzeri engelli olan bireyler; şehirlerarası yolculuklarda %30 indirimli bilet temin edebilmektedir.(Karayolları Taşıma Yönetmeliği)

Engelli Kimlik Kartına sahip %40 ve üzeri engelli olan bireyler kendisi, %50 ve üzeri ağır engelli bireylerin ise kendisi ve beraberindeki refakatçi için Devlet Demir Yollarında

%50 indirimli bilet alma imkânı bulunmaktadır. İndirimli bilet hizmetinden yararlanmak isteyenlerin nüfus cüzdanı, engelli kimlik kartı ve engelli sağlık kurul raporu ile başvurmaları gerekmektedir.

Engelli Kimlik Kartına sahip %40 ve üzeri engelli olan bireyler Türk Hava Yollarına ait uçuşlarda %25 oranında indirimden faydalanabilmektedir. İndirimli bilet alabilmek için; engelli kimlik kartı ve engelli sağlık kurulu raporu ile başvurmak gerekmektedir. Engelli yolcunun “refakatçi ile seyahat etmesi gerekir.” İbareli doktor raporu olması halinde engelli yolcunun refakatçisi de %25 indirimli bilet uygulamasından faydalanır.

Engelli Kimlik Kartıyla başvurma halinde, telefon operatörlerinin, internet servis sağlayıcılarının ve özel televizyon yayın kuruluşlarının indirimli tarifelerinden de engelli vatandaşlar faydalanabilir.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ENGELLİLERE YÖNELİK HİZMETLERİ

İzmir Büyükşehir Belediyesi, engelli vatandaşlara yönelik çeşitli hizmetler sunmaktadır. Bu hizmetler ve başvurmak için gereken belgeler aşağıda belirtilmiştir.

Sosyal Servis

İBB Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğüne başvuran tüm engelli bireyleri veya aileleri, engellilerin sahip olduğu haklarla ilgili bilgilendirerek ilgili kurumlara yönlendirmekte ve eğitim, sağlık, engelli maaşı ve sosyal yardımlar, ulaşım, istihdam, mimari engeller, hukuki ve benzeri konulardaki sorunlarının çözümü için rehberlik hizmeti vermektedir.

Psikolojik Danışmanlık

Özel eğitime ihtiyacı olan engelli öğrencilerin, eğitimine katkı sağlamak amacı ile aileye psikolojik rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini içeren aile eğitim hizmeti verilmekte olup, verilen eğitimler ev eğitim programları ile de desteklenmektedir.

Bireysel Eğitim Faaliyetleri

İBB Engelli Hizmetler Şube Müdürlüğünde, engelli bireyleri rehabilite, sosyalleştirme ve topluma kazandırma amaçlı el sanatları faaliyetleri çalışmaları yapılmaktadır. El sanatları faaliyetlerine, engelli birey ve aileleri gruplar halinde katılmaktadır. El sanatları faaliyetlerine, engelli birey ve aileleri gruplar halinde katılmaktadır. Ayrıca bu çalışmalar, önemli gün ve haftalarda sergilenmektedir.

İBB Engelli Hizmetler Şube Müdürlüğü bünyesinde yetişkin engellilerden oluşan Halk Müziği Korosu ve küçük yaştaki engellilerden oluşan Engelli Çocuk Korosu bulunmaktadır.

Spor Faaliyetleri

Bedensel engelli çocuk ve gençlerin psikomotor gelişimlerine yönelik çalışmalar yapılarak engelli bireylerin bedensel gelişimleri desteklenmektedir. Boccia, Masa Tenisi, Alkido vb. alanlarda engelli bireylere kurslar verilmekte ve engelli sporcular yerleştirilmektedir.

Gezi Ve Etkinlikler

Her hafta Çarşamba akşamı, İnciraltı Engelliler Kafeteryasında eğlence, yaz aylarında engelli birey ve ailelerine yönelik Yassıcada deniz gezileri, İzmir Doğal Yaşam Parkı gezileri, aylık periodlarla sinema gösterimleri gerçekleştirilmektedir.

Engelli Hizmet Aracı

Engellilerin toplumsal yaşama eşit katılımları ve günlük yaşamlarında kendi başlarına yaşayabilme yeteneklerinin artmasını sağlamak amacıyla özel donanıma sahip 6 adet Engelli Hizmet Aracı randevu sistemiyle hizmet vererek, engelli vatandaşların hastanelere, bankalara, kamu kurumlarına ve eğitim kurumlarına ulaşmaları sağlanmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Yardımlar Şube Müdürlüğü, başvuru değerlendirmeleri sonrasında tespit edilen ihtiyaç sahiplerine akülü tekerlekli sandalye, manuel tekerlekli sandalye, akü, görme engelli bastonu, hasta bezi ve hasta yatağı temini yapmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Yardımlar Şube Müdürlüğü, bayramlarda ve belirli dönemlerde ihtiyaç sahibi engelli vatandaşlara aynı nakdi yardım sağlanmaktadır. Yardımlardan faydalanabilmek için aşağıda listelenen belgelerle başvuru yapmak gerekir. İstenen belgeler;

- √ Nüfus kâğıdı fotokopisi
- √ Engelli kimlik kartı fotokopisi
- √ Sağlık kurulu raporu
- √ İlçe tapu müdürlüğünden taşınmaz malı olmadığına dair belge
- √ Trafik müdürlüğünden araç kaydı olmadığına dair belge
- √ SGK' dan herhangi bir kaydı olmadığına dair belge

İzmir Büyükşehir Belediyesine at olan Eşrefpaşa Hastanesi'nde engelli vatandaşlar ücretsiz olarak muayene olabilir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi İZSU Genel Müdürlüğü tarafından, %40 ve üzeri engeli bulunan bireylerin veya vasilerinin aşağıda yer alan belgelerle başvuru yapmaları halinde, 20 m³'e kadar olan su kullanımında %50 indirim uygulanmaktadır. Bunun için istenen belgeler;

- √ İki adet özürlü kimlik kartı fotokopisi ya da sağlık raporu
- √ Vukuatlı nüfus kayıt örneği
- √ Adrese ait su faturası
- √ Deprem sigortası poliçesi

√ Vasisi olanlar için mahkeme kararı

İzmir Büyükşehir Belediyesinin görme engelli vatandaşlar için otobüs durak bilgileri, günlük nöbetçi eczaneler ve önemli yer bilgilerinin bulunduğu, akıllı telefonlara uyumlu, “Görme Engelliler için Kent Rehberi” uygulaması hizmet vermektedir.

GAZİEMİR BELEDİYESİ ENGELLİLERE YÖNELİK HİZMETLERİ

“Hayata Gülümseten Projeler”

- ENGELLİ ENERJİ BOŞALTIM ATÖLYESİ

Esbaş Spor Salonu ve Ahmet Taner Kışlalı Spor Salonunda, yaş aralığı aranmaksızın engellilere yönelik sunulan spor faaliyetleridir. Engelli vatandaşlar ilgileri doğrultusunda; tenis ve basketbol çalışmalarına katılabilir.

- BOCCİA KURSU

Engelli vatandaşlara yönelik Esbaş Spor Salonunda devam ettirilen bir etkinliktir. İsteyen bütün engelli vatandaşlar katılabilir. Boccia kursuna katılan engelli vatandaşların ulaşımı Gaziemir Belediyesi tarafından sağlanmaktadır.

- ENGELLİ YÜZME KURSU

Yüzme hocası gözetiminde kurslardan faydalanabilmek için, yüzme havuzuna giderek ya da Gaziemir Belediyesi Atatürk Kültür Merkezinden kayıt yaptırmak gerekmektedir. Yüzme kursları belirlenen saatlerde haftada bir kez olmak üzere devam eder. Yüzme kursuna katılan engelli vatandaşların ulaşımı Gaziemir Belediyesi tarafından sağlanmaktadır.

- ENGELLİ ÇÖZÜM MASASI

Belediye binasında hizmet vermektedir. Engelli vatandaşların sosyal hakları ve yaşadıkları problemlere yönelik çözüm önerileri bulabilecekleri, danışmanlık ve yönlendirme hizmeti alabilecekleri birimdir.

- İŞARET DİLİYLE ANLATIM HİZMETİ

Proje ve hizmetlerinin merkezine insanı koyan Gaziemir Belediyesi, engelli vatandaşlara da özel hizmet veriyor, hayatlarını kolaylaştırıyor. Belediyenin özel eğitimli personelleri aldıkları işaret dili eğitimi ile işitme engelli vatandaşların belediye hizmetlerinden engel olmadan yararlanmalarını sağlıyor. Engelli vatandaşların belediye hizmetlerinden yararlanmalarını sağlayan özel eğitimli personel CV Bank iş görüşmelerinde de işitme engelli vatandaşlar ile işveren arasındaki engelleri aşıyor.

- ENGELLİLERE EVDE BAKIM VE DANIŞMANLIK HİZMETİ

Engelli vatandaşlar Gazıemır Beledıyesıne şahsen ya da telefonla başvurarak Evde Bakım Hizmetından faydalanmak için müracaat edebilirler. Başvuru sonrası evde ziyarette bulunan personelin değerlendirmesiyle ihtiyaca yönelik bakım ve tedbir sağlanmaktadır.

- ENGELLİ HİZMET ARACI

Gazıemır beledıyesının engelli vatandaşlarının hizmetine tahsis ettiği araçtır. Engelli vatandaşlar gündelik ulaşım ihtiyaçları doğrultusunda engelli hizmet aracından faydalanabilirler.